

Dr. Kadosa Marcel: Anglia válsága.

Az utóbbi idők sorjában születtek azokat a föld-rengésszerű jelenségeket az angol nép életében, amelyeket nem lehet többé véletlenségek eredményének tekinteni. Anglia különben se most volna először abban a helyzetben, hogy kifelé, a távolról szemlélők szemében ellenállhatatlan hatalmas szervezetnek látszik, míg belülről döbbenetes romlás képét mutatja. A Napóleont leverő Anglia állapotát így jellemzi az 1816-iki, kormányt és parlamentet ostromló híres spafieldi gyűlés plakátja: „négy millió ember éhhalál küszöbén, négy millió szegénységben, másfél millió szűkös életmódban és fél millió ragyogó pompában!” A kormány feleletét váró második gyűlésen már ott tartottak, hogy Watson chirurgus felugrott egy kocsi tetejére és kibontotta az akkori Anglia szemében legfélelmetesebb jelvényt, a forradalmi trikolt.

Csak egyetlen mélyebb pillantást kell vetni Anglia munkástársadalmának életébe és rögtön kiderül, amit az ember nem képzelne, amikor az angol ipar és kereskedelem szédítő számjait olvassa, hogy az utóbbi hónapok forrongásai a nyomorúság kitörései. Néhány százezer, arisztokratikus jellegű trade-unionsban szervezett, kitűnően kereső elite-munkás mellett a munkások milliói, akik a legsiralmasabb emberi lét szükségleteit nem képesek munkájukkal megkeresni: ez Anglia munkástársadalmának hü képe a huszadik század elején. Bowley tanár a felkutatható legautentikusabb adatok szerint mintegy 8 millió angol munkás kereseti viszonyait téve kutatás tárgyává, valóban megdöbbentő eredményre jutott és az ő megállapításai vannak ezidőszerint a munkásforrongások zászlaira írva. E szerint keres

heti 15 shillingen alul	320.000	munkás	az összesek	4%-a
„ 15—20 shillinget	640.000	„	„	8 „
„ 20—25 „	1,600.000	„	„	20 „
„ 25—30 „	1,680.000	„	„	21 „
„ 30—35 „	1,680.000	„	„	21 „
„ 35—40 „	1,040.000	„	„	13 „
„ 40—45 „	560.000	„	„	7 „
„ 45— „	480.000	„	„	6 „

A munkások egyharmadrésze tehát kevesebbet a legalacsonyabb igényű létminimum szükségleténél. És ha ezeknek a hozzátartozóit is számításba vesszük, úgy megállapíthatjuk, hogy a munkástömegek talán alig valamivel kisebb része, mint a fele él a standard of life legalacsonyabb nívója alatt sötét nyomorban. Csak a legutóbbi vasúti sztrájk alkalmával derült ki az egész kultúrvilág meglepetésére, hogy az angol vasúti alkalmazottak és munkások rosszabbul vannak fizetve, mint egészen obskúrus Balkán-országok vasutasai.

Annál érthetőbbek ezeknek az állapotoknak a kitörései, mert a silány bérek kiáltó ellentétben vannak a legutóbbi évek gazdasági föllendülésével. Ipar és kereskedelem olyan eredményeket produkált például 1911-ben, amelyek már kezdenek a fantazmagória területére átmenni. Hivatalos kimutatás szerint Anglia kivitele 1911-ben 11 milliárd koronára, behozatala 16 milliárd koronára rúgott, milliárdokkal múlva felül akár csak a két év előtti eredményeket is. És ennek az imponáló erőfeszítésnek a munkásosztály és különösen ennek óriási tömege, a tanulatlan munkásság alig látta valami hasznát, mert jövedelme még csak a drágaság növekedésével se tudott lépést tartani. A Board of Trade kimutatást közölt nemrégiben 73 olyan város munkásainak kereseti viszonyairól, amelyekben a tanulatlan munkások átlagos keresete heti 17 shillinget tesz ki. Pedig Ellis Barker „The 19-th century and after” című munkájában nagyon alapos utánjárás alapján állapítja meg, hogy heti 24 shilling az a minimum, amiből egy két gyermekes család a legszükségesebben megélhet olyan módon, hogy szeszes itatra, dohányra és szórakozásra egyetlen fillér se kerül belőle.

Alig van azonban az iránt kétség, hogy Anglia győzedelmesen fog kikerülni azokból válságokból, a melyet elmaradt helyzetű munkástömegeknek roham-szerű utánairamodása okoz ezidőszerint. Eléggé nem méltányolható szerencséje, hogy olyan kormánya van e nehéz napokban, amely szociálpolitikai kötelességeinek teljes magaslatán áll. A miniszterelnök, aki az el-ajulásig tárgyal a béke közvetítése körül és aki nem fél állást foglalni a munkások követelésének elvi jogosultsága mellett. És Lloyd George, akinek a neve örökre emlékezetes lesz az angol politikában és szociálpolitikában s aki bátrabban és nyíltabban képviseli a feltörő munkástömegek érdekeit, mint nagyon sok kollégája a miniszterségben, akik imitt-amott egyenesen a munkásagitáció pódiumáról kerültek bele a bársonyszékekbe. Gondolkodásra nagyon is alkalmas tanulság, hogy amíg Franciaországban a szocialista miniszterek az irligalmatlan erőszak fegyverével nyomták el a nagyobb sztrájkokat, addig az angol wigh-kormány majdnem az ellenkező irányban alkalmaz erőszakot, de hatalmi szavát és befolyását mindenképpen a munkások mellett érvényesíti. Teszi pedig ezt a tory-párti sajtó legszenvedélyesebb támadásai közepette. A Times egye-

A sztrájk elleni biztosításból a munkadókra háramló nagy előnyöknek tudható be, hogy ez az intézmény az utolsó években már a külföldön is kezd meg-honosulni. Ausztriában, Svájcban, Dániában, Norvégiában, Svédországban, Franciaországban, sőt Finnországban is sorjában keletkeztek a sztrájk elleni biztosító társaságok. A maga nemében páratlan az Olaszországban 1910 július 1-én megalakult „Federazione interprovinciale associazioni *agrarie*”, amely, mint már neve is elárulja, a *mezei bérmunkások* sztrájkjaiból eredő károk ellen biztosítja a földbirtokosokat és bérlőket. Előbbiek hektáronként 10, utóbbiak 6 lirát fizetnek és ezenfelül a föld minősége szerint váltakozó pót járulékokat is.